Πέμπτη 10 Μαρτίου 2022

P9_TA(2022)0080

Καταστροφή της πολιτιστικής κληρονομιάς στο Ναγκόρνο Καραμπάχ

Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 10ης Μαρτίου 2022 σχετικά με την καταστροφή της πολιτιστικής κληρονομιάς στο Ναγκόρνο Καραμπάχ (2022/2582(RSP))

(2022/C 347/18)

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο,

— έχοντας υπόψη τα προηγούμενα ψηφίσματά του σχετικά με την Αρμενία και το Αζερμπαϊτζάν,

— έχοντας υπόψη το ψήφισμά του της 16ης Φεβρουαρίου 2006 σχετικά με την πολιτιστική κληρονομιά στο Αζερμπαϊτζάν ([1]),

— έχοντας υπόψη το ψήφισμά του της 17ης Φεβρουαρίου 2022 σχετικά με την εφαρμογή της κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφάλειας — ετήσια έκθεση 2021 ([2]),

— έχοντας υπόψη την κοινή δήλωση, της 9ης Δεκεμβρίου 2021, του προέδρου της Αντιπροσωπείας για τις σχέσεις με τον Νότιο Καύκασο, του μόνιμου εισηγητή του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου για την Αρμενία και του μόνιμου εισηγητή του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου για το Αζερμπαϊτζάν σχετικά με τις διατάξεις του Διεθνούς Δικαστηρίου της 7ης Δεκεμβρίου 2021 στις υποθέσεις μεταξύ Αρμενίας και Αζερμπαϊτζάν,

— έχοντας υπόψη τις εκθέσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής κατά του Ρατσισμού και της Μισαλλοδοξίας (ECRI) του Συμβούλιο της Ευρώπης,

— έχοντας υπόψη την κοινή ανακοίνωση της Επιτροπής και του Ύπατου Εκπροσώπου της Ένωσης για θέματα Εξωτερικής Πολιτικής και Πολιτικής Ασφαλείας, της 18ης Μαρτίου 2020, με τίτλο «Πολιτική για την ανατολική εταιρική σχέση μετά το 2020: Ενίσχυση της ανθεκτικότητας — Μια ανατολική εταιρική σχέση που αποφέρει αποτελέσματα για όλους» (JOIN(2020) 0007),

— έχοντας υπόψη το οικονομικό και επενδυτικό σχέδιο για τις χώρες της Ανατολικής Εταιρικής Σχέσης,

— έχοντας υπόψη τη δήλωση των συμπροέδρων της Ομάδας του Μινσκ του Οργανισμού για την Ασφάλεια και τη Συνεργασία στην Ευρώπη (ΟΑΣΕ), της 11ης Νοεμβρίου 2021, στην οποία επαναλαμβάνεται η σημασία της προστασίας ιστορικών και πολιτιστικών χώρων στην περιοχή,

— έχοντας υπόψη τις διατάξεις του Διεθνούς Δικαστηρίου (ΔΔ), της 7ης Δεκεμβρίου 2021,

— έχοντας υπόψη τα συμπεράσματα του Συμβουλίου σχετικά με την προσέγγιση της ΕΕ για την πολιτιστική κληρονομιά σε συγκρούσεις και κρίσεις, της 21ης Ιουνίου 2021,

— έχοντας υπόψη τη Σύμβαση της UNESCO για την προστασία της παγκόσμιας πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς, της 16ης Νοεμβρίου 1972,

— έχοντας υπόψη τη Διακήρυξη της UNESCO για τη σκόπιμη καταστροφή της πολιτιστικής κληρονομιάς, της 17ης Οκτωβρίου 2003,

— έχοντας υπόψη το Διεθνές Σύμφωνο για τα ατομικά και πολιτικά δικαιώματα, της 16ης Δεκεμβρίου 1966,

— έχοντας υπόψη την ευρωπαϊκή μορφωτική σύμβαση, την αναθεωρημένη ευρωπαϊκή σύμβαση για την προστασία της αρχαιολογικής κληρονομιάς και τη σύμβαση-πλαίσιο για την προστασία των εθνικών μειονοτήτων, της οποίας η Αρμενία και το Αζερμπαϊτζάν είναι συμβαλλόμενα μέρη,

— έχοντας υπόψη τη Σύμβαση της Χάγης του 1954 για την προστασία των πολιτιστικών αγαθών σε περίπτωση ένοπλης σύρραξης, στην οποία η Αρμενία και το Αζερμπαϊτζάν είναι συμβαλλόμενα μέρη, το Πρωτόκολλό της, όπως εφαρμόζεται στα κατεχόμενα εδάφη, και το Δεύτερο Πρωτόκολλο για την ενισχυμένη προστασία των πολιτιστικών αγαθών, το οποίο απαγορεύει «κάθε μετατροπή ή αλλαγή της χρήσης ενός πολιτιστικού αγαθού που αποσκοπεί στην απόκρυψη ή την καταστροφή πολιτιστικών, ιστορικών ή επιστημονικών στοιχείων»,

([1]) ΕΕ C 290 E της 29.11.2006, σ. 421.
([2]) Κείμενα που εγκρίθηκαν, P9_TA(2022)0039.

— έχοντας υπόψη την Οικουμενική Διακήρυξη των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, της 10ης Δεκεμβρίου 1948,

— έχοντας υπόψη τη Διεθνή Σύμβαση για την κατάργηση πάσης μορφής φυλετικών διακρίσεων της 21ης Δεκεμβρίου 1965,

— έχοντας υπόψη το άρθρο 144 παράγραφος 5 και το άρθρο 132 παράγραφος 4 του Κανονισμού του,

Α. λαμβάνοντας υπόψη ότι η καταστροφή ή η βεβήλωση μνημείων ή αντικειμένων πολιτιστικής, θρησκευτικής ή εθνικής κληρονομιάς παραβιάζει τις αρχές της Ευρωπαϊκής Ένωσης·

Β. λαμβάνοντας υπόψη ότι 1 456 μνημεία, κυρίως αρμενικά, τέθηκαν υπό τον έλεγχο του Αζερμπαϊτζάν μετά την κατάπαυση του πυρός της 9ης Νοεμβρίου 2020· λαμβάνοντας υπόψη ότι το Αζερμπαϊτζάν προκάλεσε σκόπιμα σημαντικές ζημιές στην αρμενική πολιτιστική κληρονομιά κατά τη διάρκεια του πολέμου του 2020, ιδίως κατά τη διάρκεια του βομβαρδισμού της Εκκλησίας Gazanchi, του καθεδρικού ναού του Αγίου Σωτήρος/Ghazanchetsots στο Shusha/Shushi, καθώς και την καταστροφή, τη μετατροπή της λειτουργίας ή την πρόκληση ζημιών σε άλλες εκκλησίες και νεκροταφεία κατά τη διάρκεια της σύγκρουσης και μετά, όπως στην εκκλησία Zoravor Surb Astvatsatsin κοντά στην πόλη Mekhakavan και στον Άγιο Yeghishe του χωριού Mataghis στο Ναγκόρνο Καραμπάχ· λαμβάνοντας υπόψη ότι κατά τη διάρκεια της επίσκεψής του στην Αρμενική Εκκλησία του 12ου αιώνα στο Τσακούρι, ο Πρόεδρος Aliyev δεσμεύτηκε να αφαιρέσει τις αρμενικές επιγραφές της·

Γ. λαμβάνοντας υπόψη ότι, όπως αναφέρεται στη Διακήρυξη της UNESCO του 2003 για τη σκόπιμη καταστροφή της πολιτιστικής κληρονομιάς, η πολιτιστική κληρονομιά αποτελεί σημαντικό στοιχείο της πολιτιστικής ταυτότητας κοινοτήτων, ομάδων και ατόμων, καθώς και της κοινωνικής συνοχής, με αποτέλεσμα η σκόπιμη καταστροφή της να έχει δυσμενείς επιπτώσεις στην ανθρώπινη αξιοπρέπεια και τα ανθρώπινα δικαιώματα·

Δ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η καταστροφή χώρων πολιτιστικής κληρονομιάς, τεχνουργημάτων και αντικειμένων συμβάλλει στην κλιμάκωση των εχθροπραξιών, του αμοιβαίου μίσους και των φυλετικών προκαταλήψεων μεταξύ και εντός των κοινωνιών·

Ε. λαμβάνοντας υπόψη ότι ο σεβασμός των μειονοτήτων, συμπεριλαμβανομένης της προστασίας της πολιτιστικής κληρονομιάς τους, αποτελεί μέρος της Ευρωπαϊκής Πολιτικής Γειτονίας· λαμβάνοντας υπόψη ότι η Ευρωπαϊκή Πολιτική Γειτονίας αποσκοπεί στη θέσπιση εταιρικής σχέσης με την Αρμενία και το Αζερμπαϊτζάν που θα βασίζεται σε κοινές αξίες·

ΣΤ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η πιο πρόσφατη ένοπλη σύγκρουση εντός και πέριξ του Ναγκόρνο Καραμπάχ έληξε κατόπιν συμφωνίας μεταξύ Αρμενίας, Αζερμπαϊτζάν και Ρωσίας για πλήρη κατάπαυση του πυρός εντός και πέριξ του Ναγκόρνο Καραμπάχ, η οποία υπεγράφη στις 9 Νοεμβρίου 2020 και τέθηκε σε ισχύ στις 10 Νοεμβρίου 2020·

Ζ. λαμβάνοντας υπόψη ότι πολλές εκκλησίες, τεμένη, σταυρόλιθοι και κοιμητήρια βρίσκονται στο Ναγκόρνο Καραμπάχ·

Η. λαμβάνοντας υπόψη ότι, στις 7 Δεκεμβρίου 2021, το Διεθνές Δικαστήριο ανέφερε στη διάταξή του ότι το Αζερμπαϊτζάν «θα πρέπει να λαμβάνει όλα τα αναγκαία μέτρα για την πρόληψη και την τιμωρία πράξεων βανδαλισμού και βεβήλωσης που πλήττουν την αρμενική πολιτιστική κληρονομιά, συμπεριλαμβανομένων, μεταξύ άλλων, των εκκλησιών και άλλων χώρων λατρείας, μνημείων, τόπων αναφοράς, νεκροταφείων και τεχνουργημάτων»· λαμβάνοντας υπόψη ότι το Διεθνές Δικαστήριο διέταξε την Αρμενία και το Αζερμπαϊτζάν «να λάβουν όλα τα αναγκαία μέτρα για να αποτρέψουν την υποκίνηση και την προώθηση του φυλετικού μίσους»· λαμβάνοντας υπόψη ότι το Διεθνές Δικαστήριο διέταξε το Αζερμπαϊτζάν να «προστατεύσει από τη βία και τη σωματική βλάβη όλα τα πρόσωπα που, αναφορικά με τη σύγκρουση του 2020, συνελήφθησαν και παραμένουν υπό κράτηση»· λαμβάνοντας υπόψη ότι, σύμφωνα με τις διατάξεις του Διεθνούς Δικαστηρίου, αναφέρεται πως «αμφότερα τα μέρη θα πρέπει να απέχουν από κάθε ενέργεια που θα μπορούσε να επιδεινώσει ή να επεκτείνει τη διαφορά ενώπιον του Δικαστηρίου ή να δυσχεράνει την επίλυση της διαφοράς»·

Θ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η UNESCO έχει επαναλάβει την υποχρέωση των χωρών να προστατεύουν την πολιτιστική κληρονομιά σύμφωνα με τους όρους της Σύμβασης της Χάγης του 1954 για την προστασία των πολιτιστικών αγαθών σε περίπτωση ένοπλης σύρραξης και έχει προτείνει τη διεξαγωγή αποστολής ανεξάρτητων εμπειρογνωμόνων, προκειμένου να καταρτιστεί προκαταρκτικός κατάλογος σημαντικών πολιτιστικών αγαθών, ως πρώτο βήμα για την αποτελεσματική προστασία της κληρονομιάς της περιοχής·

Ι. λαμβάνοντας υπόψη ότι η διαφύλαξη της πολιτιστικής κληρονομιάς διαδραματίζει καίριο ρόλο στην προώθηση της διαρκούς ειρήνης μέσω της προώθησης της ανεκτικότητας, του διαπολιτισμικού και διαθρησκευτικού διαλόγου και της αμοιβαίας κατανόησης, καθώς και της δημοκρατίας και της βιώσιμης ανάπτυξης·

ΙΑ. λαμβάνοντας υπόψη ότι τα πολιτιστικά αγαθά έχουν μεγάλη πολιτιστική, καλλιτεχνική, ιστορική και επιστημονική σημασία και πρέπει να προστατεύονται από την παράνομη ιδιοποίηση, την υποβάθμιση και την καταστροφή· λαμβάνοντας υπόψη ότι οι αρμενικές εκκλησίες και τα μοναστήρια αποτελούν μέρος τόσο της παλαιότερης χριστιανικής κληρονομιάς στον κόσμο όσο και της κοινής κληρονομιάς της ανθρωπότητας·

Πέμπτη 10 Μαρτίου 2022

ΙΒ. λαμβάνοντας υπόψη ότι, στην υπόθεση ενώπιον του Διεθνούς Δικαστηρίου, διατυπώθηκαν σοβαρές καταγγελίες για τη συμμετοχή των αρχών του Αζερμπαϊτζάν στην καταστροφή νεκροταφείων, εκκλησιών και ιστορικών μνημείων στο Ναγκόρνο Καραμπάχ·

ΙΓ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η μακροχρόνια σύγκρουση είχε καταστροφικές επιπτώσεις στην πολιτιστική κληρονομιά του Ναγκόρνο Καραμπάχ και της περιοχής· λαμβάνοντας υπόψη ότι τα τελευταία 30 χρόνια, η μη αναστρέψιμη καταστροφή της θρησκευτικής και πολιτιστικής κληρονομιάς έχει πραγματοποιηθεί από το Αζερμπαϊτζάν, ιδίως στην Αυτόνομη Δημοκρατία του Ναχιτσεβάν, όπου καταστράφηκαν 89 αρμενικές εκκλησίες, 20 000 τάφοι και πάνω από 5 000 ταφόπλακες· λαμβάνοντας υπόψη ότι αυτό συνέβη επίσης στις πρώην εμπόλεμες περιοχές που επεστράφησαν από την Αρμενία στο Αζερμπαϊτζάν, ιδίως η σχεδόν ολοκληρωτική καταστροφή και λεηλασία του Aghdam και του Fuzuli·

ΙΔ. λαμβάνοντας υπόψη ότι ο πρώτος πόλεμος στο Ναγκόρνο Καραμπάχ είχε ως αποτέλεσμα την πρόκληση ζημιών ή την καταστροφή της πολιτιστικής κληρονομιάς του Αζερμπαϊτζάν, συμπεριλαμβανομένων των πολιτιστικών και θρησκευτικών χώρων που εγκατέλειψαν οι εσωτερικά εκτοπισμένοι Αζέροι στην περιοχή: λαμβάνοντας υπόψη ότι οι χώροι αυτοί είτε καταστράφηκαν, καταστράφηκαν εν μέρει, παραμελήθηκαν είτε αποσυναρμολογήθηκαν για οικοδομικά υλικά·

ΙΕ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η εξάλειψη των ιχνών της αρμενικής πολιτιστικής κληρονομιάς στην περιοχή του Ναγκόρνο Καραμπάχ επιτυγχάνεται όχι μόνο με τη φθορά και την καταστροφή της αλλά και μέσω της παραχάραξης της ιστορίας και των προσπαθειών να παρουσιαστεί ως ανήκουσα στη λεγόμενη «Αλβανία του Καυκάσου»· λαμβάνοντας υπόψη ότι, στις 3 Φεβρουαρίου 2022, ο Υπουργός Πολιτισμού του Αζερμπαϊτζάν, Anar Karimov, ανακοίνωσε τη σύσταση ομάδας εργασίας που θα είναι υπεύθυνη για την αφαίρεση «των πλασματικών επιγραφών που άφησαν οι Αρμένιοι σε αλβανικούς θρησκευτικούς ναούς»·

1. καταδικάζει απερίφραστα τη συνεχιζόμενη πολιτική του Αζερμπαϊτζάν να διαγράφει και να αρνείται την αρμενική πολιτιστική κληρονομιά εντός και πέριξ του Ναγκόρνο Καραμπάχ, κατά παράβαση του διεθνούς δικαίου και της πρόσφατης απόφασης του Διεθνούς Δικαστηρίου·

2. αναγνωρίζει ότι η διαγραφή της αρμενικής πολιτιστικής κληρονομιάς αποτελεί μέρος ενός ευρύτερου σχεδίου συστηματικής πολιτικής σε κρατικό επίπεδο με χαρακτηριστικά την αρμενοφοβία, τον ιστορικό αναθεωρητισμό και το μίσος κατά των Αρμενίων, το οποίο προωθείται από τις αρχές του Αζερμπαϊτζάν και περιλαμβάνει την απανθρωποποίηση, την εξύμνηση της βίας και τις εδαφικές διεκδικήσεις κατά της Δημοκρατίας της Αρμενίας, γεγονός που συνιστά απειλή για την ειρήνη και την ασφάλεια στον Νότιο Καύκασο·

3. τονίζει ότι η πολιτιστική κληρονομιά έχει οικουμενική διάσταση ως μαρτυρία της ιστορίας που είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με την ταυτότητα των λαών, την οποία η διεθνής κοινότητα οφείλει να προστατεύει και να διαφυλάσσει για τις μελλοντικές γενιές· υπογραμμίζει τη σημασία της πλούσιας πολιτιστικής κληρονομιάς της περιοχής· προτρέπει όλα τα κράτη να λάβουν τα απαραίτητα μέτρα για να διασφαλίσουν τη διαφύλαξη των μνημείων άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς που βρίσκονται σε εδάφη υπό τον έλεγχό τους· εκφράζει τη λύπη του για το γεγονός ότι οι συγκρούσεις στην περιοχή του Ναγκόρνο Καραμπάχ έχουν οδηγήσει στην καταστροφή, τη λεηλασία και την αρπαγή της κοινής πολιτιστικής κληρονομιάς, γεγονός που έχει τροφοδοτήσει περαιτέρω δυσπιστία και εχθρότητα·

4. υπενθυμίζει ότι ο ιστορικός αναθεωρητισμός, ο βανδαλισμός και η καταστροφή της πολιτιστικής ή θρησκευτικής κληρονομιάς αντιβαίνουν στη διάταξη του Διεθνούς Δικαστηρίου της 7ης Δεκεμβρίου 2021, καθώς και στο ψήφισμα του Κοινοβουλίου της 20ής Μαΐου 2021 ([3])·

5. αναγνωρίζει, όπως και η Εισαγγελία του Διεθνούς Δικαστηρίου, ότι η πολιτιστική κληρονομιά αποτελεί μοναδική και σημαντική μαρτυρία του πολιτισμού και της ταυτότητας των λαών και ότι η υποβάθμιση και η καταστροφή της πολιτιστικής κληρονομιάς, υλικής ή άυλης, συνιστά απώλεια για τις πληγείσες κοινότητες, καθώς και για τη διεθνή κοινότητα στο σύνολό της·

6. χαιρετίζει τον κεντρικό ρόλο που διαδραματίζει η UNESCO στην προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς και στην προώθηση του πολιτισμού ως μέσου για την προσέγγιση των λαών και την προώθηση του διαλόγου·

7. χαιρετίζει την πρόταση της UNESCO να αποσταλεί ανεξάρτητη ομάδα εμπειρογνωμόνων και ζητεί την αποστολή της χωρίς καθυστέρηση· τονίζει ότι το Αζερμπαϊτζάν πρέπει να επιτρέψει την ανεμπόδιστη πρόσβαση σε όλους τους χώρους πολιτιστικής κληρονομιάς, προκειμένου η αποστολή να καταρτίσει επιτόπου κατάλογο και να διαπιστώσει τι έχει συμβεί στους εν λόγω χώρους·

([3]) Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 20ής Μαΐου 2021 σχετικά με τους αιχμαλώτους πολέμου μετά την πιο πρόσφατη σύγκρουση μεταξύ Αρμενίας και Αζερμπαϊτζάν (ΕΕ C 15 της 12.1.2022, σ. 156).

8. επιμένει σθεναρά ότι το Αζερμπαϊτζάν πρέπει να επιτρέψει στην UNESCO να έχει πρόσβαση στους τόπους πολιτιστικής κληρονομιάς στα εδάφη που βρίσκονται υπό τον έλεγχό της, προκειμένου να είναι σε θέση να προχωρήσει στην καταγραφή τους και ζητεί από το Αζερμπαϊτζάν να διασφαλίσει την προστασία τους· καλεί το Αζερμπαϊτζάν να διασφαλίσει ότι τα μνημεία της αρμενικής πολιτιστικής κληρονομιάς θα παραμείνουν ανέγγιχτα ενόψει της αποστολής αξιολόγησης της UNESCO και ότι θα ζητείται η συμβουλή Αρμενίων και διεθνών εμπειρογνωμόνων σε θέματα πολιτιστικής κληρονομιάς πριν από την ανάληψη δράσης σε μνημεία της αρμενικής πολιτιστικής κληρονομιάς και θα διασφαλίζεται η στενή συμμετοχή τους στην εν λόγω δράση· ζητεί την πλήρη αποκατάσταση αυτών και άλλων κατεδαφισμένων χώρων και τη μεγαλύτερη συμμετοχή της διεθνούς κοινότητας, ιδίως της UNESCO, στην προστασία των μνημείων παγκόσμιας κληρονομιάς που βρίσκονται στην περιοχή·

9. καλεί την ΕΕ να συμμετάσχει ενεργά στις προσπάθειες για την προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς που βρίσκεται σε κίνδυνο στο Ναγκόρνο Καραμπάχ, ιδίως με την ανάπτυξη μηχανισμών για τη διευκόλυνση της διερευνητικής αποστολής της UNESCO· ενθαρρύνει όλες τις πρωτοβουλίες, συμπεριλαμβανομένων των ιδιωτικών, να συμβάλουν στη διατήρηση αυτής της κληρονομιάς· προτείνει τη χρήση του Δορυφορικού Κέντρου της ΕΕ (SatCen) για την παροχή δορυφορικών εικόνων προκειμένου να προσδιοριστεί η εξωτερική κατάσταση της απειλούμενης κληρονομιάς στην περιοχή·

10. τονίζει την ανάγκη προσέγγισης της προστασίας της ιστορικής και πολιτιστικής κληρονομιάς στο ευρύτερο πλαίσιο της επίλυσης των συγκρούσεων μεταξύ Αρμενίας και Αζερμπαϊτζάν και του τελικού καθορισμού του καθεστώτος του Ναγκόρνο Καραμπάχ· στο πλαίσιο αυτό, καλεί το Αζερμπαϊτζάν να εγκαταλείψει τους μαξιμαλιστικούς στόχους του, να σταματήσει την πολεμική του προσέγγιση, να απορρίψει τις εδαφικές του διεκδικήσεις έναντι της Αρμενίας και να συμμετάσχει με καλή πίστη στις διαπραγματεύσεις για το τελικό καθεστώς του Ναγκόρνο Καραμπάχ υπό την αιγίδα της Ομάδας του Μινσκ του ΟΑΣΕ·

11. υπογραμμίζει ότι τα μέτρα που αναφέρονται στις διατάξεις του Διεθνούς Δικαστηρίου της 7ης Δεκεμβρίου 2021 πρέπει να ληφθούν χωρίς καθυστέρηση· τονίζει ότι τυχόν νέες περιπτώσεις καταστροφής ή αλλοίωσης της πολιτιστικής κληρονομιάς θα πρέπει να αντιμετωπίζονται αμέσως από τη διεθνή κοινότητα·

12. καλεί το Αζερμπαϊτζάν να εφαρμόσει πλήρως την προσωρινή απόφαση του Διεθνούς Δικαστηρίου, ιδίως με τον «μηδενισμό της καταστολής της αρμενικής γλώσσας, την καταστροφή της αρμενικής πολιτιστικής κληρονομιάς ή την κατ' άλλον τρόπο εξάλειψη της ύπαρξης της ιστορικής αρμενικής πολιτιστικής παρουσίας ή την παρεμπόδιση της πρόσβασης και της απόλαυσης των Αρμενίων» και με την «αποκατάσταση ή επιστροφή των αρμενικών πολιτιστικών και θρησκευτικών κτιρίων και χώρων, τεχνουργημάτων ή αντικειμένων»·

13. επαναλαμβάνει την έκκλησή του προς την ΕΕ να ενσωματώσει ρήτρα για την προστασία των αρχαιολογικών και ιστορικών χώρων στα σχέδια δράσης που διέπουν την εταιρική σχέση μεταξύ της ΕΕ, της Αρμενίας και του Αζερμπαϊτζάν, οι οποίες συμμετέχουν στην Ευρωπαϊκή Πολιτική Γειτονίας·

14. τονίζει ότι ο σεβασμός των δικαιωμάτων των μειονοτήτων, συμπεριλαμβανομένης της ιστορικής, θρησκευτικής και πολιτιστικής κληρονομιάς, αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για την αποτελεσματική εφαρμογή της Ευρωπαϊκής Πολιτικής Γειτονίας και για τη δημιουργία συνθηκών που ευνοούν τη μεταπολεμική αποκατάσταση, την πραγματική συμφιλίωση και τις σχέσεις καλής γειτονίας μεταξύ Αρμενίας και Αζερμπαϊτζάν·

15. καλεί τις κυβερνήσεις του Αζερμπαϊτζάν και της Αρμενίας, με την υποστήριξη της διεθνούς κοινότητας, να διασφαλίσουν την αποτελεσματική διερεύνηση όλων των καταγγελιών για παραβιάσεις του διεθνούς δικαίου, συμπεριλαμβανομένης της προστασίας της πολιτιστικής κληρονομιάς·

16. καλεί την ΕΕ και τα κράτη μέλη να συνεχίσουν να στηρίζουν το έργο των διεθνών οργανισμών που αποσκοπούν στην προστασία της πολιτιστικής και θρησκευτικής κληρονομιάς·

17. καλεί την ΕΕ και τα κράτη μέλη να συνεχίσουν να στηρίζουν την παροχή επείγουσας ανθρωπιστικής βοήθειας·

18. καλεί την ΕΕ και τα κράτη μέλη να στηρίξουν τις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών στην Αρμενία και το Αζερμπαϊτζάν που συμβάλλουν πραγματικά στη συμφιλίωση·

19. καλεί την ΕΕ, την UNESCO, το Συμβούλιο της Ευρώπης και τον ΟΑΣΕ να ενθαρρύνουν και να στηρίξουν από κοινού τις προσπάθειες που αποσκοπούν στη διαφύλαξη της πολιτιστικής και θρησκευτικής κληρονομιάς·

20. καλεί την Επιτροπή να χρησιμοποιήσει όλους τους διαθέσιμους μοχλούς για την πρόληψη πράξεων βανδαλισμού, καταστροφής ή αλλοίωσης της πολιτιστικής κληρονομιάς στο Ναγκόρνο Καραμπάχ·

21. υπογραμμίζει ότι οι προσπάθειες της διεθνούς κοινότητας για τη διαφύλαξη της πολιτιστικής κληρονομιάς είναι απαραίτητες για να τεθούν τα θεμέλια για βιώσιμη ειρήνη στην περιοχή·

22. αναθέτει στην Πρόεδρό του να διαβιβάσει το παρόν ψήφισμα στον Αντιπρόεδρο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής/Ύπατο Εκπρόσωπο της Ευρωπαϊκής Ένωσης για Θέματα Εξωτερικής Πολιτικής και Πολιτικής Ασφαλείας, στο Συμβούλιο, στην Επιτροπή, στην κυβέρνηση και τον Πρόεδρο της Αρμενίας, στην κυβέρνηση και στον Πρόεδρο του Αζερμπαϊτζάν, στον Γενικό Γραμματέα του Οργανισμού για την Ασφάλεια και τη Συνεργασία στην Ευρώπη, στον Γενικό Γραμματέα του Συμβουλίου της Ευρώπης, στον Γενικό Διευθυντή της UNESCO και στον Γενικό Γραμματέα των Ηνωμένων Εθνών.